

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. esmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rukopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELFFON št. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 4. Na dnevnem redu je deset poimenskih glasovanj o odkazanju raznih peticij odsekom.

Po štirih poimenskih glasovanjih je bila razprava prekinjena. Ostale točke dnevnega reda ter nadaljevanje razprave o brambnem zakonu je bilo odloženo na jutri.

O ponesrečeni italijanski vojni ladiji „San Giorgio“.

RIM 3. — Dela za rešitev vojne ladije „San Giorgio“, ki je na svoji poskusni vožnji blizu Napolja obšla v skalovju, se nadaljujejo. Nade je, da rešijo ladijo.

Justh za volilno reformo.

KOLOŠVAR 4. Poslanec Julij Justh je govoril včeraj na nekem shodu, na katerem je bilo izlasti mnogo delavcev. Justh je izjavil, da ni možno drugače priti iz sedanjega položaja, ako se najprej ne reši volilne reforme, in na podlagi te volilne reforme izvoljen parlament naj prične reševati obrambno reformo. Sedanji parlament je obnemogel in ne more rešiti nobene stvari.

Na to je bila vsprejeta resolucija, v kateri se zahteva, naj zbornica najprej reši volilno reformo.

Vaje nemške vojne mornarice.

WILDPARK 4. Cesar Viljem je danes ponoči odpotoval v Kiel na vaje vojne mornarice.

DUNAJ 4. Poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli se je podal v Nemčijo na vaje vojne mornarice.

KIEL 4. Cesar Viljem je dospel semkaj danes zjutraj ob 7.30.

Nadvojvoda Fran Ferdinand na pomorskih vajah nemške vojne mornarice.

BEROLIN 4. „Nordd. Allg. Zeitung“ poroča, da se je državni kancelar povodom sestanka cesarja Viljema z nadvojvodo Franom Ferdinandom podal v Kiel.

KIEL 4. Nadvojvoda Fran Ferdinand je danes ob 4.50 popoldne dospel semkaj. Malo predno je dospel vlak, je prišel na kolodvor cesar Viljem. Nadvojvoda in cesar sta se potem odpeljala na cesarsko jahto „Hohenzoellern“, kjer se je nadvojvoda nastanil s svojim spremstvom. Zastava nadvojvode je bila razvita poleg zastave cesarjeve. Občinstvo je prirejalo cesarju in nadvojvodi prirsčne ovacije. Vojne ladije v pristanišču so salutirale z 21 streli.

Požari.

SARAJEVO 3. Žaga trdke Feltrinelli v Hadjiši je z velikimi skladišči lesa vred popolnoma pogorela. Požar je trajal od 3. ure popoldne do 7. ure zjutraj in je zajel tudi sedem hiš, v katerih so stanovali delavci in uradniki. — Hiše so pogorele do tal. Škoda cenijo na pol milijona kron, ki je pa pokrita z zavarovalnino. Vročina, ki jo je prouzročal plamen, je bila tako silna, da so se talile železniške tračnice. Pogorele so tudi velike množine eraričnega lesa, provzročena škoda znaša 100.000 K, ki je tudi pokrita z zavarovalnino. Ogenj je nastal v prostorih za stroje, očevidno vsled preveč razgretega dimnika.

BRINDISI 4. (Ag. Stefani). — V minoli noči je nastal ogenj na parniku „Demaco“, ki se je nahajal blizu Santa Maria di Leuca. Parnik, tržaške trdke z lesom Feltrinelli Giuseppe & C.o, ki je bil nakrcan z lesom, se

je zamogel usidrati v omenjenem pristanu in je skušal pogasiti ogenj z lastnimi sredstvi. Posadka se je rešila. Ladija je poškodovana.

MARKO 4. V Mezöhegyesu je nastal danes velik požar, ki je upepelil zaloge konoplja v tukajšnji konopni tovarni. Škode je okoli 250.000 K, ki je pa pokrita z zavarovalnino.

BEROLIN 4. Včeraj popoldne je nastal na razsežnih zemljiščih v Schönebecku za kolodvorom v Eberstrasse, ogenj, ki se je naglo razširil. Ogenj je uničil več zgradb in cvetličnjake nekega vrta. Na zadnje je ogenj širil na občinsko pokopališče „pri 12 apostolih“. Gasilci iz Berolina, Schönebecka in Steglita so se trudili več ur, preden so mogli udušiti požar. V ognju je poginilo mnogo živali. Na pokopališču je ogenj poškodoval 73 nagrobnih spomenikov.

LANDSBERG 4. Požar v gozdih pri Königswalde in Reizensternu je uničil že 8000 jutrov gozda. Pogoreli sta tudi dve logarski hiši, en mlin in več drugih poslopij. Dosedaj znaša škoda že tri mil. mark.

Poroka srbske princezine Helene.

BELIGRAD 4. Povodom poroke princezinje Helene so se po vsej deželi vršile slovesne službe božje.

Novo portugalsko ministerstvo.

LIZBONA 2. Ministerstvo je sestavljeno sledeče: Predsedstvo in notranje stvari — Joao Chagas; finance — Duarte Leite; vojna mornarica — Joao Meneges; unanje stvari — Augusto Vasconcellos; javna dela — Sidorio Paes; kolonije — Celestino Almeida; pravosodje — Leotte. — Čete vojne mornarice, nastavljeni ob meji, se vrnejo v Lizbono.

Kolera.

CARIGRAD 3. Na topničarki „Newshehir“ in torpedovki „Berk-i-Satvet“ sta se pripetila dva slučaja kolere.

CARIGRAD 4. Včeraj je obolelo za kolero 33 oseb, umrlo jih je 25. Kolera se razširja iz Bruse, kjer umre na dan do 30 oseb.

BUDIMPEŠTA 4. (Ogr. biro) Bakteriološka preiskava o vzroku smrti glasbenika Karla Riesnerja, ki je obolel za sumljivimi znaki kolere, je dokazala, da gre za azijsko kolero. — Na nekem remorkerju je obolel za sumljivimi znaki kolere krmar Anton Riegler. Remorker so desinficirali in moštvo stavili pod zdravniško nadzorstvo. Zdravstvena oblastnija svari prebivalstvo pred uživanjem vode iz Donave in pred kopanjem v plavalnih šolah na Donavi.

DUNAJ 4. Zdravstveni oddelek ministerstva za notranje stvari poroča: Danes je v Sv. Petru pri Rabu zopet neka oseba obolela za azijsko kolero.

Francoški predsednik Fallières na pomorskih vajah.

TOULON 4. Predsednik Fallières je danes zjutraj dospel semkaj in se je podal na oklopnjačo „Massena“, da se udeleži vaj vojnega brodograja.

TOULON 4. Potem, ko je oklopnjača „Massena“ s predsednikom Fallièresom priplula pred rt Brun, je pričela parada. Ladije so odplule na morje v črti dolgi 15 km. Parade se je udeležilo 90 vojnih ladij skupno 30.000 mož.

Turčija.

CARIGRAD 4. Sultan je podelil nemškemu kancelarju red Osmanije v briljantih, državnemu tajniku za unanje stvari Kiderlen-

Wächteru, vojnemu ministru ter načelniku generalnega štaba Moltkeju veliki kordon reda Osmanije.

Baku — vojno pristanišče.

PETROGRAD 3. Car je odobril predlog ministra za vojno mornarico, da se opusti trgovinska luka Baku in mesto tega zgradi vojno pristanišče.

Španska v Maroku.

PARIZ 4. Iz Madrida brzojavljajo, da zasedejo španske čete linis še le tekom meseca oktobra, kajti sedaj je težavno izkrcati čete, ker razsajajo ob atlantski obali viharji.

PARIZ 4. Glasom oficijalnega poročila je imel španski poslanik včeraj z ministrom za unanje stvari razgovor. Razpravljala sta o nameravani sedbi lfuisa od strani Španske.

Ladija „Angara“ izročena Rusiji.

TOKIO 3. (Petr. brz. ag.) Vojna ladija „Anegava“ (prej Angara) je odšla s spremstvom japonskih vojnih ladij „Mišima“ in „Kasuga“ v Vladivostok, kjer jo izročijo ruskim vojnim oblastim.

Budimpešta 4. Na velikih vojaških vajah je zborni poveljnik general Schreiber padel s konja in se tako poškodoval, da so ga morali v avtomobilu peljati domov.

Amsterdam 4. Kakor poročajo iz Batavije, se je na vojni ladiji „Hertog Hendrick“ pripetila velika nesreča. Trije vojaki so že umrli za ranami, pet jih je bilo težko, sedem lahko ranjenih.

Berolin 4. Turški prestolonaslednik je danes zjutraj odpotoval v Essen.

Dunaj 4. Kor. „Austria“ poroča, da bo dr. Gessman v kratkem imenovan članom gospodske zbornice.

IŠI 4. Češki namestnik knez Thun je predpopoldne v avtomobilu odpotoval z rodino v Solnograd.

Bukarešt 4. Znani sportsman Leonida je vodil avtomobil, v katerem so se nahajale še tri druge osebe, namenjen v Sinajo. Med vožnjo se je na nekem ovinku avtomobil prevrnil. Leonida je bil takoj mrtev, drugi pasažirji so bili le lahko ranjeni.

Draginja mesa.*)

I.

Naša vlada hoče torej vendar nekaj ukreniti proti draginji. Kakor pišejo oficijozni listi, so že vsa dela v najboljšem teku. Najnujnejša pomoč se pričakuje od prešičorev. V to svrhu ustanovi vlada deset zavodov za prešičorejo, ki se baje že zidajo. Za Niževavstrijsko so namenjeni trije, za Češko, Moravsko in Galicijo po dva, za Štajarsko en tak zavod. Vlada upa, da bodo ti zavodi za prešičorejo še pred letošnjo zlmo gotovi in tudi preskrbljeni s prešiči za pitanje, tako, da bo že prihodnje leto možno pošiljati iz vsakega zavoda 900 do 1500 prešičev na klavni trg.

Vlada hoče uvesti tudi akcijo proti prisiljeni prodaji goveje živine.

To akcijo vlade bo morda marsikdo z veseljem pozdravil, toda mi zelo dvomimo, da bi prinesla vidnih uspehov.

Ako od teh nameravanih 10 zavodov odpošlje res vsak redno vsako leto 900 do 1500 prešičev na klavni trg, bi bilo to na leto 9000 do 15.000 prašičev. Recimo, da tehta meso vsakega teh prašičev 100 kg.,

*) Ta članek je pisan izven uredništva. Priobčujemo ga radi važnosti predmeta, ne da bi se identifikovali z njim v vsem. Uredništvo.

sedaj in smatrana za nemožno, ni ostala brez utisa, če bi tudi bila samo nasitila njegovo radovednost, razvneto v njem vsled davnih bajk o čudesih sultanskih serailov in harema. In sedaj jih je imel gledati osebno. Če bi pripovedoval to svojem, bi zmajevali nad njim glavo, češ, našemu vojvodi se je zmešalo; in bisurmani bi ga kamenjali kakor zasmehovalca korana in časti njih padišaha.

„Ti si padišah!“ je rekel zato radostno, skoro priliznjeno, „kdo se sme vpreti tvoji volji? Ti praviš, pobratime, pojdi, in jaz grem, kdo se sme drzniti, obsojati tvojo voljo?“

Čudno! kako hitro je postal njegov jezik gibčen v ozračju sultanovega seraila, in to radi praznega hrepenenja, da nasiti svojo radovednost edino le on. Da, celo možje so včasih kakor ženske in otroci: hrepeneti po bleščečih mehurčkih.

Bajazet je opazil to spremembo; priklimal je nekolikokrat zadovoljno z glavo, in obrnivši se k Milevi, je dejal: „Sprovedi naju, gosudarica! to je tvoj konak; v njem in v njegovih vrtovih si ti neomejena vladarica. Toda jaz moram pokazati svojemu pobratimu svojega in tvojega sinu, da bi morda ne rekel, da je padišah samo tako na videz postal pobratim kaurinskega vojvode.“

letno 900.000 do 1.500.000 kg mesa več. Argentinskega mesa so že letos uvozili v Avstrijo 4.215.642 kg, torej 3 do 4krat več, nego je proračunjeno, da bodo dajali mesa prašiči iz nameravih zavodov. Pripoznati pa nam mora vsakdo, da vpeljana množina argentinskega mesa ni najmanj vplivala na ceno mesa domače provenijence! Domače meso se je prodajalo po istih cenah kakor prej. Na prstih svoje roke si lahko izračuna vsakdo, da-li je od vladine akcije pričakovati pomoči ali ne?!

Vse delo vlade je pesek v oči ljudstva in bo v dobrodošlo dobiček nekaterim protežirancem, ki jim bo poverjeno oskrbovanje omenjenih zavodov za prešičorejo.

V naši ljubi Avstriji se mnogo govori in piše; vsiliti se hoče ljudstvu mnenje, da je vlada jako naklonjena agrarcem. Beseda agrarci je postala danes tako odijozna med meščanskim prebivalstvom, da se ljudje razsrajo že, ko so le čuli to besedo, tako, kakor bik, ako mu pokažeš rudeč robec. In vendar to ni in ne more biti opravičeno. Da bi bila ta jeza vsaj nekoliko opravičena, bi morali rabiti besedo veleagrarci.

Z gotovostjo lahko trdimo, da je naš kmet od vseh stanov tisti, ki je najbolj zanemarjen. Naš kmet živi v socialnih razmerah, ki so bolj podobne srednjemu, nego pa sedanjemu veku. Ta siromak, ki ne more niti sebi pomagati, naj bi bil vzrok tako eminentno pereči stvari, kakor je draginja?!

Vsi stanovi so dandanes organizirani, naj so že zrela za to, ali ne; samo kmet ni organiziran. Organizacije posameznih stanov stavljajo v imenu svojih članov zahteve, ki se morajo izpolniti. Postopa se popolnoma enotno. Ali vidimo kaj tacega pri kmetu? Ali vidimo organizacijo kmetov, ki bi se, enako tovarnarjem, strnila v trust, v svrhu določitve cen živine in poljskih pridelkov? Ne! Še več: kmet niti cen ne dela sam. Cene delajo njegovi odjemalci, najsi bo to, kdor hoče, naj jih imenujemo mešetarje, prekupce, mesarje itd. in — letine.

Konsum mesa se je z rastjo mest podvoji, potrojil. Konsumenti zahtevajo vsaki dan mesa; mesar ga mora dobiti! Ako ga ne dobiva po ceni, je primoran plačati ga drago.

Kmet pa je imel zadnja leta hude čase. Enkrat je ugonobil vse dež, drugič suša, toča itd. Pridelal ni toliko, kolikor druga leta; plačila pa so ostala ista kakor v dobrih letih. Ako so dobro obrodili vsi pridelki, se pokrijajo tekoči troški iz poljedelskih pridelkov; če ni teh, je kmet primoran poseči v hlev, primoran je k prisilni prodaji živine. In v zadnjih letih je bil kmet primoran prodajati živino, a primoran je bil prodajati tisto živino, brez katere niti biti ne more, ako hoče realno kmetovati! Temu bi ne bilo nič, ako bi prišle zopet dobre letine. Teh je pa kmet pričakoval zastoj. Poljskih pridelkov je pridelal vsako leto manj, da mu niso bili pokriti niti režijski troški. In zdaj je bil kmet prisiljen storiti nekaj usodepolnega zanj: začel je prodajati tele. Vsako 4 do 6 tednov staro tele je romalo in še roma v mesnico. Živino, kolikor jo je mogel količjak pogrešiti, je že prodal. Plačila niso nehala; narobe, bilo jih je vedno več! In kmet siromak je bil in je prisiljen prodati, kar se prodati da.

V mestih raste konsum mesa, na deželi pa je živine vedno manj. Kupci letajo od kmeta do kmeta. Nikjer živine za pro-

Ne spregovorivši besede je stopala Mileva po vrtni stezi pred njima proti veliki hiši, ki je, samo z enim oglom prizidana k ostalim zgradbam seraila, segala daleč notri na vrt, tako, da je tvorila skoro sama za se zgradbo.

Naenkrat se je ustavila, in v istem trenutku sta skočila tako Bajazet kakor tudi Milan mimo nje naprej, kajti tamkaj, ne daleč od hiše, je švignila človeška postava in zginila v bližnjem gaju citron.

„To ti je tvoj šajtan!“ nasvetoval, da zasleduješ moje korake, bodi kdor koli!“ je zaklical Bajazet ježno, prodrši z vojvodo v gaj, od koder sta kmalu privela tresočega se sultanovega oprodo — Manuela. Mileva, ki se je, uzrši ono postavo, zdrznila za trenotek, je stopala počasi naprej. Stala je ravno na prostoru pred vhodom v svoj konak, kjer je bister vodomet brizgal svojo vodo v višavo, iz katere je v drobnih kapljah kakor dež šumela doli, ko sta Bajazet in Milan privela pred njo njenega priljubljenega oprodo.

„To je Manuel!“ je vskliknila Mileva začudeno, spoznavši v jetniku svojega spremeljvalca.

(Pride še.)

Šajtan — vrag.

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Chochołoušek Poslovenil H. V

„In pred svetom?“ je vprašal sultan dalje. „Morda pa vendar ne bom sam razglašal svoje verolomnosti, svoje sramote?“ je odgovoril Milan žalostno. „Ti si sultan in jaz vojvoda srbski — srbski!“ je vskliknil strastno, „kako naj še zrem v lice svojim bratom?“ — in zakril si je obraz.

„Dobro,“ je rekel Bajazet hladno, ne meneč se za Milanovo razburjenje, „mož ne zaupuje svoje tajnosti vetru, da jo veter raznaša; in kar se je godilo današnja noč v tem le kiosku mojega seraila, naj bo naša tajnost.“

„Da, naj bo!“ je soglašal Milan temno. „In sedaj, pobratime!“ je govoril Bajazet dalje, naenkrat popolnoma hladno, kakor bi govoril o stvari popolnoma vsakdanji — „dal sem si razložiti običaje in navade vašega pobratimstva, po katerih se hočem verno pravnati; pojdi z nama,“ je prijel svojo ženo za roko, obrnivši se k vratom.

„Kam pa?“ je vprašal Milan, „polnoč je že minila, in moji drugi bodo nestrpni radi mojega zakašnjenja.“

„Naj čakajo,“ je rekel sultan zapovedujoče, nestrpno, „kaj ti je za zve, ko si se v današnji noči povspel višje, nego je stal do sedaj kdorkoli v moji državi?“

„Resnica, resnica!“ je pritrdil Milan in bolesno nasmeh je preletel njegovo lice; samo Mileva je zapazila ta nasmeh — sultan pa je bil že hitel pred njima iz kioska — in se je prestrašila.

„Kaj mora trpeti njegova duša,“ je šepetala za-se, „kako ga pomilujem!“ — Toda on edini bi zamogel uničiti slavno bodočnost mojega plemena, in sedaj jo bo branil; dobro je tako!“ je pritrdila z glavo in je tik sledila svojemu soprogu. Milan je malce stopal za njima.

„Pojdi, pobratime!“ ga je ogovoril sultan, prijemši ga pod pazduho, „pobratim sultan ti pokaže svojo in hčere srbskih carjev rodbino; pogosti te padišah v konaku svoje žene. Reci sam, ali se more katerikoli umrjoči pred teboj ponašati, da se mu je kaj podobnega pripetilo? In, ali se bo mogel kdo po tebi ponašati s čem enakim?“

„Ti si padišah“, je rekel Milan, na katera ta ponudba sultanova, nezasišana do

dajo; ponujajo velikanske cene in iste rastejo od meseca do meseca. Kmetu se cedijo sline po lepem denarju; ali dobijo ga ne more, ker nima živine za prodajo. Komaj se je rodilo tele, že čakajo: davkarja, občinska doklada, posli itd. Tele treba prodati, ker kmet rabi nujno denarja. Prodaja pa se tudi iz drugih vzrokov.

Reja živine stane kmetu mnogo truda in denarja. V dobrih letih je lahko redil živino, ker je bilo dovolj krme. V slabih letih, ki so nastopila z letom 1906, pa tudi v tem oziru vlada kronično pomankanje.

Bila so tudi že v prejšnjem času huda leta; hudo je že včasih predlo kmetu. Mislil je morda tudi on noč in dan, kako jo privozi skozi leto. Morda je tudi on prodal živine več, nego bi bil smel. Ampak živjele je v ugodnem času, ki je vedel, kam se obrne, ako bo treba popolniti hlev. Kmetije v planinah in gorah so bile tisti neizcrpni zaklad, kjer ni nikoli zmanjkovalo živine. Tja je hodil kmet iz dolin po živino; tam je je dobival, kolikor je je rabil. Tam zgoraj v gorskem rajju, kjer so bili velikanski pašniki in trdni kmetje, tam je bilo živine kar na izbero. Pomankanju na eni strani je stalo nasproti izobilje na drugi strani. Zavaljo tega se cene niso dosti spreminjale. Desetletja so bile cene iste.

In to je bilo za konservativnega kmeta dobro, ni mu bilo treba nobene kalkulacije, ki bi ga spravila iz ravnotežja. Gospodaril je na trdnih podlagah, vedel iz glave, kaj more in česa ne more ukreniti.

DRŽAVNI ZBOR.

Vesti o skicanju državnega zbora se nikakor ne morejo ustaliti, vsak čas se imenuje drug termin za sklicanje. Kakor poročajo sedaj, je vlada izpočetka nameravala sklicati državni zbor že v prvi polovici meseca septembra, da bi potem po zasedanju državnega zbora zborovali deželni zbori. Na to pa sedaj ni misliti več, in državni zbor bo sklican šele v drugi polovici meseca oktobra. Kakor poroča „Vaterland“, se to zgodi še le 17. oktobra. Zboroval bi potem državni zbor do 20. decembra.

V prvi vrsti pride na dnevni red državni proračun za leto 1912. Brambena predloga ne pride tako hitro na vrsto, ker v ogrskem državnem zboru vsled obstrukcije ni možno pričakovati prav kmalu rešitve te predloge, in bo predložena državnemu zboru šele tedaj, ko v ogrskem državnem zboru nastane ugodnejši položaj za to predlogo.

Pred zasedanjem državnega zbora skliče vlada deželne zbornice, toda poleg češkega le one, za katere je gotovo, da bodo delovali, in da jim ne preti obstrukcija.

Praški mestni svet češkim starišem.

Praški mestni svet je z ozirom na skrajšnji začetek šolskega leta izdal sledeči oklic:

Češkim starišem!

Največji greh, da naravnost zločin zakriva stariši na svojih otrokih, ako jih pošljejo v šolo, katere učni jezik je drug, ne pa sladka materinščina.

Češki otroci spadajo edino le v češko šolo.

V drugi šoli se češki otrok le duševno pohablja, moralčno in nacionalno otopi in se nič ne nauči. Ne nauči se niti tujega, niti svojega materinega jezika. Ne pridobiva si pa tudi znanja za življenje, kajti ne razume, kar učitelj razlaga. Koristna vzgoja in izobrazba je možna le tedaj, ako je učni jezik materini jezik otrok.

Češki otroci spadajo edino le v češke šole.

Ako bi kdo pohabil svojega otroka na rokah in nogah, bi storil zločin. Veliko hujši čin pa je, ako zaslepljeni stariši dajajo svoje otroke duševno mučiti in pokvariti v šoli s tujim učnim jezikom. Taki stariši hudo greše na svojih otrokih, greše pa tudi hudo na svojem narodu, ki se še vedno bojuje za pravice svojega jezika.

Češki otroci spadajo v češko šolo!

Zato stori vsak svoj človeško in narodno dolžnost in poučuj z vsemi sredstvi one obžalovanja vredne, zaslepljene stariše, ki hočejo ob priliki bližnjega vpisovanja svoje otroke, ki se ne morejo braniti, odvesti v drugo nego češko šolo, da jih izroče zopet trpinčenju in pogubljenju na duhu, čutu in telesu!

Tako „mestni svet kraljevga stolnega mesta, Prage Slovenski stariši! Mislite si povsod namesto „češko“ — „slovenski“ in storite tudi vi tako, kakor kliče mestni svet preški češkim starišem:

Slovenski otroci spadajo v slovensko šolo!

Mesno vprašanje.

Ministrski predsednik baron Gautsch je prispel včeraj v Budimpešto in ta sicer le vpljudnostni poset bo imel gotovo tudi velik pomen za rešitev sedaj tako perečega mesnega vprašanja. Baron Gautsch namreč namerava baje radikalno odpraviti pomankanje mesa v Avstriji. V ta namen želi razveljaviti one točke tajne pogodbe z Ogrsko, ki določajo, da je uvoz inozemskega mesa odvisen od privoljenja ogrske vlade, in to za čas potrebe. To pa se ne da tako lahko doseči, ker se je ogrski poljedelski minister zavezal

napram ogrskim agrarcem, da prepreči uvoz inozemskega mesa v Avstrijo. Z druge strani pa je zopet ministerski predsednik Khuen-Hedervary zavezan po svojih izjavah, da pri-usti uvoz do 1000 ton inozemskega mesa, toda proti gotovim kompenzacijam. Večje množine, oziroma neomejenega uvoza inozemskega mesa pa ogrska vlada ne dovoli, ako ne dobi kompenzacij, o katerih se je že veliko pisalo. Tekom tega meseca se avstrijski in ogrski zastopniki zopet snidejo k ponovnim pogajanjem, ki bodo morda imela ugoden izid.

Dnevne vesti.

Mobilizaciji v Belgiji. Kakor smo poročali pred par dnevi, je vzbudila veliko začudenje vest, da Belgija mobilizira svoje vojaštvo. Kakor se zatrjuje sedaj, je Belgija storila to vsled poziva francoske vlade, ki je kakor garancijska velesila za belgijsko nevtraliteto opozorila Belgijo, da bi znala pretiti francoski severovzhodni meji nevarnost (iz Nemčije). Belgijski kralj Albert je na to takoj dal odposlati vojaštvo na mejo.

V vojaških krogih so mnenja, da bo Belgija takoj, ako se popolnoma pretrga pogajanja med Francijo in Nemčijo, mobilizirala vse svoje vojaštvo, ker je v tem slučaju misliti na to, da bi nemška vojska udrla v Belgijo, kjer se v štirih dneh lahko polasti vseh železnic in po njih v najkrajšem času lahko zasede francosko mejo. Zato je v Belgiji vse pripravljeno za mobilizacijo.

Proti draginji. Že dalj časa sem se na Francoskem in tudi v Belgiji pojavljajo veliki nemiri zaradi neznosne draginje. Pri teh nemirih sodelujejo zlasti ženske. Tako je pred par dnevi v St. Quintinu na Francoskem množica vzlic temu, da sta bila policija in vojaštvo takoj na licu mesta, oropala skoraj vse mesnice in pekovske prodajalne ter jih popolnoma razbila. Hišo nekega trgovca so oropali, potem pa zažgali.

Iz Bruselja pa poročajo, da so se taki nemiri vršili skoraj v vseh industrijskih mestih in da so zlasti ženske zelo agresivno nastopale proti prodajalcem mleka in drugih najpotrebnejših živil. Po vseh teh mestih sta morala policija in orožništvo braniti prodajalce, da niso bili dejansko napadeni.

Španski kraljevič Jaime, drugi sin kralja Alfonza, ima, kakor znano, bolezen v grlu, tako, da so že splošno mislili, da je nem. Prepeljali so ga na kliniko dr. Reymonda v Freiburgu, kjer so ga operirali v grlu. Operacija se je posrečila in se ni bati slabih posledic. Kraljevič ostane do konca septembra še v Freiburgu.

Francosko-nemška pogajanja v maroški zadevi so kolikor toliko zastala. Francoski poslanik Cambon je že sicer nekaj dni v Berlinu, toda pogajanja so se pričela še-le včeraj, ker je Cambon nekoliko obolel. Francoski neprijazni listi so to Cambonovo obolelost takoj proglasili za slabo znamenje za bodoča pogajanja, dočim pa je v resnici Cambon precej rahlega zdravlja in mu je vožnja iz Pariza v Berlin škodovala.

Dne 1. septembra se je francoski minister vnanjih stvari de Selves posvetoval z angleškim in ruskim poslanikom in jima je poročal o položaju. Konstatiralo se je, da so vse tri vlade enakega mnenja o situaciji.

Iz angleških diplomatskih krogov, ki poznajo francoske ponudbe in nemške zahteve, poročajo, da so mnenja, da pride kmalu do sporazuma. Na Angleškem zelo hvalijo postopanje Francoske v tej zadevi, zlasti pa hvalijo mirnost in hladnokrvnost, katero je francoska vlada pokazala ob odposlati nemške bojne ladje v Agadir, ter miroljubnost in pripravljenost za sprejem, toda pametnih in treznih zahtev Nemčije.

Domače vesti.

Iz srednješolske službe. — Profesor dr. realke v Trstu Josip Schiller je dobil mesto na Ludwigi gimnaziji na Dunaju. Suplent Rudolf Pregelj na drž. hrv. gimnaziji v Pazinu je postal pravi učitelj na realki v Idriji, suplent na državni gimnaziji na Dunaju Julij Wetternik je imenovan provizoričnem učiteljem na drž. realki v Trstu.

Vlada — slavizira! Ta obupni krik zveni vsako toliko časa iz predalov tržaških italijanskih listov. „Vlada slavizira!“ Čudno le, da mi tržaški Slovenci ne čutimo, pa tudi prav čisto nič, tega delovanja naše vlade. In kako tudi, ko se moramo za vsako drobtinico nam že zdavnaj na najslovesnejši način zajamčene pravice boriti leta in leta, predno jo dobimo od te „slavizujoče“ vlade. So pa tudi res čudne stvari, ki jih smatrajo naši sosedje za slaviziranje.

„Indipendente“ n. pr. poroča, da je vlada, ki je dala graditi svoje bojne ladje tržaški ladjedelnici, zahtevala, da mora ta zavod, ako hoče dobiti naročila za zgradbo bojnih ladij, odpustiti vse — regnikole. (Aha, hinc illae lacrimae!) In teh regnikolov je bilo okrog 200! A na njihovo mesto da so prišli Slovani!

Ni naša stvar, da bi se vtikali v stvari naše vojaške uprave, ali da bi jo celo povečevali, ker leto za letom naklada ljudstvu večja bremena, toda zdi se nam pa le, da ima popolnoma prav, ako zahteva, da se pri zgradbi tako važnih obrambnih sredstev, kakor so bojne ladje (ako so že potrebne ali ne), ne sodelujejo tuji podaniki, temveč

samo domačini. In če je domača italijanska Cosulichova ladjedelnica v Trziču hotela zaslužiti milijone, je morala ugoditi tej zahtevi. Da pa je potem namesto regnikolov namestila slovenske delavce, jih je namestila pač zato, ker so dobri delavci, ne pa morda le za to, ker so Slovenci, — in ker si z dobrimi slovenskimi delavci upa zaslužiti prej in več milijonov, nego pa z italijanskimi delavci. Tu je bil pač dobiček vodilni motiv, ne pa morda pritisk vlade, in sicer dobiček — italijanske tvrdke.

Sicer pa smo mnenja, da ima pri takšnih delih pravico do zaslužka vsak avstrijski državljani, pa naj bo Italijan ali Slovan, saj plačuje davek ta in oni. Toda če pomislimo, da Slovani štejejo v Avstriji več milijonov, nego Italijani stotisočev, potem smejo Slovani pač zahtevati še vse drugačno razmerje v zaposlenosti pri državnih naročbah.

Ako je „Indipendente“ res toliko na tem, da dobe dela avstrijski Italijani, naj le potrkna na prava vrata v svoji najbližji bližini: na tržaškem mestnem magistratu. Naj tamkaj in povsod, kjer ima mestni magistrat kaj vpliva, nameščajo na mesto regnikolov domačine, Italijane, pa jih najde zaslužka več, nego je delavcev v vseh avstrijskih ladjedelnicah.

„Indipendente“ hujša potem italijanske občine, trgovska in industrijska podjetja, da naj v odgovor na „vladno slaviziranje“ ne sprejmejo v svojo službo drugega, nego Italijane. Zlasti zahteva, da naj tržaška občina zahteva od tramvajске družbe v smislu pogodbe, da namešča samo uslužbenice italijanske narodnosti, in ravno tako tudi od vseh podjetnikov, ki izvršujejo naročbe mestne občine, da zaposlujejo samo italijansko delavstvo.

Na te „Indipendentove“ bojkotne hujskarije ne bomo odgovarjali, saj najbolje odgovarjajo nanje italijanski delodajalci, ki vedno dajejo prednost treznemu, vztrajnemu in delazmožnemu slovenskemu delavstvu pred italijanskim. S posebnim zadovoljstvom pa konstatiramo dragoceno priznanje „Indipendentovo“, da so naši ljudje in celo naše delavstvo po večini zmožni — treh jezikov. Ako še velja pregovor, da „kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš“, potem nam pač ni treba več odgovarjati na „Indipendentove“ budalosti o slovenskem „barbarsvu“ in o italijanski „culturi“. In s tem zaključujemo.

Kdor je pozvan na sekcijo za revizijo ljudskega štetja, oziroma oni, ki se hočejo prepričati, kako jim je vpisan občevalni jezik, naj gredo na sekcijo v ulico Fontana, oziroma Piazza Lipsia v državne ljudske šole. Če je kdo pozvan na delavnik, a se absolutno ne more odzvati povabilu, stori lahko to tudi v nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne.

Znajo pa znajo. — Že parkrat smo omenili, kako znajo tržaški Italijani skrbeti za svoje otroške vrtce. Ni ga sredstva, ki bi jim ne bilo dobro v doseg njihovega namena. Tako čitamo v „Piccolu“, da je v zadnjem času napravilo vodstvo z deco par izletov. Kam? Izlet v tovarno Seravallovega železnatega vlna in v tovarno Lejetove čokolade.

Priznati moramo, da so to res iznajdljivi gospodje. V eni tovarni železnato vlna, ki so ga bledični varovanci njihovih otroških vrtcev tako krvavo potrebni, v drugi pa sladka čokolada. To vleče, in pa — ne stane nič.

Radovedni smo, ali bi tovarna Seravallega železnatega vlna in tovarna Lejetove čokolade, ki obe toliko prodajate slovenskemu občinstvu, tudi tako prijazno vsprejete otroke iz slovenskih šolskih vrtcev?

Kako so manipulirali! Moj gospodar je napravil za-me naznanilnico v nemškem jeziku in mi je pošteno vpisal slovenski občevalni jezik, kakor sem želel in zahteval. Včeraj, v ponedeljek, sem bil na sekciji za revizijo ljudskega štetja na Piazza Lipsia. — Na vprašanje poslušajočega uradnika sem izjavil, da je bil za-me vpisan slovenski občevalni jezik. Na to mi je uradnik pokazal naznalnico in takoj sem ugotovil, da to ni prvotna naznalnica, ampak druga, podtaknena, falzificirana. Ta je bila sestavljena v italijanskem jeziku in zame je bil zapisan italijanski občevalni jezik! To je torej zopet ena nečuvna drznih sleparij. — Pripomnil sem tudi uradniku, kako je tam nekje v prvi polovici julija prišel k meni neki revizor, ki je sicer prinesel seboj pravo naznanilnico, a mi je — ne da bi bil jaz to opazil — predložil drugo naznalnico v podpis.

Pripomnjam za slučaj, da bi se drž. pravdnštvo hotelo baviti s tem slučajem, da bi še prepoznal onega — sleparja.

Vincenc Bandel, krojač ul. Farneto št. 742.

Niste sam, je vas na tisoče, izrazil se je revidujoči uradnik ljudskega štetja v tolažbo naproti prijatelju našega lista, kateri je pri reviziji s začudenjem konstatiral, da je njegova originalna pola izginila in v predloženi mu, ponarejeni poli so bili on in vsa njegova rodbina s služkinjo vred vpisani kakor Lahi. S zadevo se bo pečalo drž. pravdnštvo.

Japonski vojni ladiji, ki sta imeli v soboto pripluti v Trst, sta se podali direktno na Reko.

Postojna za Trst! Pod tem geslom praznuje postojnska DMD 25-letnico. Vest, da pride na veselico, ki bo 8. t. m. pop., več Tržačanov in med njimi g. dr. Otakar Rybář, je vzbudila po vsem Notranjskem veliko veselje. Dr. Rybář je rodom Postojčan, in se vsled tega domačini tem bolj radujejo, da ga bodo videli in slišali kakor govornika v svoji sredi. Priglasila se je tudi že cela vrsta društev, da pridejo 8. t. m. v Postojno. Jako dobro. Dobrodošlo je vsem, da morejo posestniki CM veselice ob 9.30 uri dop. si ogledati proti nenavadno znižani vstopnini 1 K slavnoznano postojnsko jama.

Osem mesecev med Kalabreži! Mnogo nedeljo sem šel na prvi koncert god. NDO. k sv. Jakobu. Godba me je prijetno iznenadila. Igrala je po mojem nemerodavnem menenju — dovolj dobro. Prostor g. Preloga za staro policijo je bil natlačeno poln; in tako je prav. Med mnogimi gosti sem našel na omizje, ki je bilo nenavadno veselo. Poznaoč naše vrle rokodelce, ki so obkrožali to omizje sem se približal in povpraševal sem o povodu takemu veselju. In dobil sem pojasnilo, da sem se smejal tudi jaz. „Bili smo osem mesecev med Kalabreži — mi je rekel mlad mož — a danes smo se rešili te neprijetne družbe! Na moje vprašanje, kako da se je to dogodilo, so mi pojasnili, da so jih magistratovci vpisali za Lahe, da si so bili sami vpisali za to, kar so — za Slovence. Danes smo se rešili in sicer s tem, da smo šli v ul. Sv. Franciška na sekcijo za revizijo ljudskega štetja ter smo tam doli popravili sleparijo!“ Ker sta bili pri omenjeni mizi dve družini takih posli-Lahov, sem razumel njih nenavadno veselje!

Kakor nalašč je tedaj vozil tam mimo vlak na Kozino, iz katerega se je čulo in videlo, kako trojica Lahonov žvižgajo nam, ki smo se bili zbrali pod slovenske trobojnice! V istem vlaku je pa bilo precej naših, ki so nas pozdravljali mahaje z rutami. Zdelo se mi je kakor bi lahonski sleparji vedeli, da se mi smejemo na njih račun — odkrivajoč njih nesramne sleparije.

Tudi iz vlaka, ki je vozil pod noč iz Kozine, se je oglasil tak „junak“ se žvižganjem, a bil je osamljen. V istem vlaku pa je bilo vse polno naših prijateljev, ki so nas navdušeno pozdravljali in katerim je tisočera masa hrupno odzdravljala! Sreča za izzivalce, da se vlak ne vstavlja! Omeniti moram, da se iz vlakov nove državne železnice ni slišalo niti enega žvižga — znak da se s to železnico vozijo le poštenjaki.

Le žvižgajte druhali, škripajte s zobmi — na bregu Jadranskem smo doma tudi mi!

Bahati Triestini. Prejeli smo: V nedeljo zvečer sem prisostvoval na postaji v Prvačini prizoru, ki ga moram tukaj opisati, da podam našemu ljudstvu sličico znane bahatosti triještinov.

Z brzovlakom ob 7. uri 5 minut je odpotovala z omenjene postaje proti Trstu truma Tržačanov, le dva nista dospela v voz, ker sta mislila, da ju brzovlak počaka še pol ure. Radl tega sta ta dva junaka začela kričati kakor na kake afrikanske sužnje. To ni bilo zadosti, sta šla k postajenačelniku, ki je bil znjimi prijazen — do skrajnosti. Zato sta triještina postajala vedno bolj surova in sta kričala v uradu cel četrt ure. In ubogi postajenačelnik je bil znjima kakor krotka ovca! Ljudstvo na peronu je začelo rogoboriti in gotovo bi prišlo do hujšega, da ni v onem hipu prišel v pomoč — drug, zabavni vlak, s katerim sta ona dva suroveža odpotovala v Trst.

Hotel sem spraviti v javnost ta škandal, da bi v prvi vrsti grajal — postajenačelnika, ki ne sme imeti toliko potrežljivosti z nam silneži. Če naši kmetje in gostilničarji morajo pogoltati marsikateri „ščavo“, pa tudi slovensko osebeje državne železnice ni navezano na gotove obzire, še manj pa je obvezan postajenačelnik, ker je — Slovenec! J.

Mestni organi in zdravstveno stanje. — V ulici Carducci je mestna uprava dala sezidati prostor za pet prodajalnic. Da je odpravila nesnažno leseno ograjo in porabila mrtvi prostor ter s tem koristila mestni blagajni in estetiki, je prav. Kar pa ni prav, je pa to, da se že tri mesece nahaja pred zadnjimi vrati gostilne „Alla città di Trieste“ in skoraj pred vrati kinematografičnega salona Edison iz par desk zbito stranišče!

To stranišče videvajo dan na dan mestni organi, a niso prišli še do prepričanja, da bi to lahko okužilo goste v imenovani gostilni in pa stanovalce dveh, zraven stoječih hiš! Za odtok so dvignili eno ploščo tlaka! — Ta „lična“ zgradbica je brez vrat in je prava nesnaga v sredini mesta.

Ker so mestni organi ne brigajo za take malenkosti, pozivljamo vladne organe, da si stvar ogledajo. Cittadino libero.

Dvorni svetnik Alojzij Fabiani je v Niederndorfu pri Toblahu težko obolel za vnetjem oprsne mreže.

Prvi nastop pevskega društva „Gaj“ v Banah. V prijaznem zatišju, mej Opčinami in Trebčami, leži sredi zelenega gaja skromna vasica Bane. Le redkokejda se je o tej vasici kaj slišalo, a še manj govorilo, in nedomačinu, ki bi ga vodila pot tod mimo, bi gotovo niti na um ne prišlo, da so si v tem skromnem selu ustanovili svoje posebno

pevsko društvo, polno življenja in izvrstnimi pevskimi močmi, kar je dokazalo s prvimi svojimi nastopi minule nedelje. Res, zelo razveseljivo dejstvo je to, da pevski zbor skromne vasice, sestojč iz samih priprostitih mož-delavcev, že ob svojem prvem nastopu preseneča občinstvo s tako sigurnostjo, preciznostjo in res čistimi blagoslojimi glasovi, kakor je to dosegel „Gaj“, to najmlajše pevsko društvo na tržaškem ozemlju.

Okoli pete ure popoldne se je nabralo na obširnem, bogato s trobojnicami odičenem vrtu tamošnje gostilne veliko število — kar je najbolj razveseljivo — domačega prebivalstva, kakor tudi veliko gostov iz bližnjih vasi in iz Trsta. Na veseljem prostoru smo opazili tudi tamošnjega veleposesnika pl. Burgstaller-ja iz Trsta, ki se nahaja na letovišču v Banah. Na veselico bratskega društva so pa prihiteli tudi pevski društva: „Zvon“ z Opčin, „Zora“ z Vrdele in „Primorec“ iz Trebiča, kakor tudi „Sokol“ z Opčin. Došle goste je v imenu „Gaja“ v iskrenih besedah pozdravil društveni predsednik gosp. Milkovič, na kar je deželni poslanec gospod Stefan Ferluga v navdušeni, vezani besedi z odra doli izustil slavnostni govor, kateremu je sledilo burno odobravanje.

Ob splošnem zanimanju je nato sledil prvi nastop novega pevskega društva „Gaj“ pod spretnim vodstvom agilnega in postrvalnega pevovodje gosp. učitelja Ferluge ml. z dvema pesmicama in sicer: „Deklici“ in „V mraku“. Obe dovolj teški skladbi je „Gaj“ — posebno glede na svoj kratak obseg — izvajal, kakor že uvodoma rečeno, z nepričakovano preciznostjo in sigurnostjo, za kar so vrli pevci želi obilo pohvale od strani poslušalcev. Ta krasni uspeh v tem kratkem času društvenega obstanka je pač v prvi zasluga že omenjenega neumornega pevovodje g. Ferluga, kar naj mu bo v popolno moralno zadoščenje za veliki njegov trud.

Za tem so nastopila ostala pevska društva pod vodstvom gg. Sosiča, Baretta in Bratoša, vsako z eno pesmico, ki so bila istotaka, kakor „Gaj“ od občinstva živahno pozdravljena in aplavdirana. — Tudi Jaka Stoke šaloigra „Ne kliči vraga“, ki je vzbujala obilo smeha, so domači igralci povsem povoljno izvajali. Omeniti nam bi bilo, da je med pevskimi točkami pridno igrala narodna godba iz Rojana in da se je po vselici razvila prav živahna domača zabava.

Vsako, ki je prisostvoval temu prvemu nastopu najmlajšega tržaškega pevskega društva in bil priča razpoloženja mnogoštevilnega občinstva, se je prepričal, da se naša pevska društva še davno niso in da se tako kmalu ne prežive, kakor to trde nekateri, kajti ravno take prireditve dokazujejo, kako potrebna je gojitev lepe, ljudsko dušo in srce oplemenjajoče pesnice, ki je posebno ob periferijah navduševalka, vzgojiteljica in tolažnica ljudstvu, borečemu se za svoja prava in obstanek.

„Gaj“ je lahko povsem zadovoljen z vspehom svojega prvega nastopa, kar naj mu bo v vsodbulo za nadaljno delovanje, izpopolnjevanje in napredovanje, a narodno-zavedni Banovci smejo biti ponosni na svojo domači pevski zbor, katerega pomen pojmujejo v polnem obsegu, o čemer je jasno pričala velika udeležba domačinov na nedeljski veselici. J. C—k.

Zadruha za mala stanovanja. Preljeli smo:

Z največjim veseljem sem čital res v petkovih številki „Edinosti“, da se je ukrenilo pozitivno delo v tej stvari in vprašanje zadruge za mala stanovanja zadobiva konkretne oblike. — Imena dr. Rybář, dr. Gregorin, Ulčakar nam jamčijo, da so vzeli stvar v roke moške, ki znajo tudi izvesti, česar so se lotili. Na nas, dragi sorojaki in sotrpini, je, da se z železno voljo in energijo oprimo te ideje in ne odnehamo dokler ne dosežemo svojega Lastnega doma!

Podprimo te izkušene prvoboritelje za naše politične pravice tudi na tem, toli važnem socialno-gospodarskem polju z obilnimi priglasi v bodočo „Zadruho“, da bodo imeli solidno podlago za svoje delovanje in snovanje v tem pogledu.

Naroden delavec.

Ne naročajte kašipotov, ki jih izdajajo tržaški Lahi! Ti kašipoti so tako nepolni, da je res škoda denarja. Zraven tega izpuščajo 80% slovanskih društev in kvarijo naša krajevna in družinska imena. Imeti in celo podpirati te nestvore, je prava škoda.

Slovani! Prihranite si rajši dotične svote!

Sramota! Prijatelj nam je odstopil razglednico z naslovom: „Gentilisima Signorina (imena ni!) ul... Loto“. Na drugem sprednjem delu razglednice stoji slovenski: Le za Jezusom hodimo, dokler nasvet hodi korbmo mogli vse pustet Jen usu givale (?) peti Zavu!!! Na drugi strani pa stoji italijanski: Sinceru Avguri — Gavgurola Suva festa felicitu Salute bori Molte gvadani!!! Radi bi vedeli, kedo je oni — bedak, ki se drzne pošiljati v javnost take oslarije! Dobro, da je podpis nečitljiv, drugače bi hoteli ovekovečiti prismo, ki je napisala in poslala to potom pošte po svetu!

Obiskovanje bolnikov v Magdalenski bolnišnici. Mestni magistrat je odredil,

da bo od 1. t. m. do daljne odredbe možno obiskovati bolnike v Magdalenski bolnišnici vsaki ponedeljek, sredo in petek med 4. in 5. uro popol. Vhod je ulici S. Marenzi šte. 2.

Razpisani doti. Iz dohodkov ustanove „Giuseppe e Antonio Clivio“ sta razpisani dve doti po 550 K, ki se podelita dvema ubogima, neomadeževanima dekletoma. — Prošnje je do 25. t. m. oddati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. Doti podeli mestni svet.

Velike važnosti je, da oni, ki so pozvani na sekcijo za revizijo ljudskega štetja, govore edino le slovenski!

Vožnja parnika „Wien“. Iz Aleksandrije brzojavljajo, da je prva vožnja Lloydovega parnika „Wien“ vspela krasno, ker je parnik dospel v Aleksandrijo že v nedeljo opol., torej en dan prej, nego je bilo predvideno po voznom redu.

Konjske dirke. V nedeljo so na dirkališču pod Bombeljem pričele jesenske konjske dirke. — Zadnja dirka bo dne 24. t. m.

Na c. k. izobraževališču na dekliški in deški vadnici v Gorici za šolsko leto 1911—1912 se bo vršilo vpisovanje: za učiteljice 16 in 18 septembra od 9.—12. ure zjutraj. Gojenke, ki so že obiskovale ta zavod, zglasijo naj se z zadnjim spricvalom pismeno ali ustmeno. Nove gojenke za 1. tečaj se imajo zglasiti 16. septembra od 9.—12. ure dopol. V višje tečaje se ne vsprejema novih gojenk. Dne 18. sept. se začnejo ponavljalni izpiti.

Na c. k. dekliški in deški vadnici bo vpisovanje dne 19. septembra od 9.—12. dopoldne. Učenke in učenci naj prinesejo krstni ali rojstni list, zdravniško pričevalo o zdravih očeh in stavljenju koz ter ubožni list. V višje tečaje se ne vprejme učenk in učencev. Redno poučevanje prične dne 21. sept. ob 8. uri zjutraj. Natančnejše je naznanjeno na črni deski v zavodu.

Tržaška mala kronika.

Hotel jo je vreči z okna. 33-letni kovač Ludvik Ulm, iz Mürzuschlaga, stanujoč v Androni del Torchio št. 3, se je podal včeraj v tretje nadstropje iste hiše, kjer stanuje neka Santa Orasch, in je isti predbacival, da skriva pri sebi njegovo ljubico, s katero živi on skupaj Oraschova je odgovorila, da to ni res, ali Ulm, ki je bil besen, jo je prijel, dvignil v zrak in bil jo bil v svoji blazni jezi kar vrgel z okna, da ni na vpitje prestrašene ženske prihitela sosed, neka Santa Deluca, ki je preprečila blazno početje besneža. Ulma so pozneje aretirali.

Tatvina. Ana Šik, mlekarica iz Sežane, se je predvčerajšnjem zjutraj vstavila s svojim vozičkom pred hišo št. 12 v ul. Farneto. Medtem ko je nesla mleko v prvo nadstropje, jej je 18-letni težak Jurij Gorjup vkradel voziček z žaklijem jabolk vred. Kmalu potem pa je bil tat aretiran. Nekdo pa, ki mu je pri tatvini pomagal, je srečno ušel.

Dvakrat aretiran tat. Pred dnevi je bil na zahtevo podajalca Stefana Mrvič, stanujočega v Škedenju, aretiran Peter Rosinovič, star 26 let, iz Šibenika, češ, da mu je med spanjem vkradel listnico, v kateri je bilo 90 K. Okrajno sodišče za kazenske stvari pa je Rosinoviča spustilo na svobodo vsled pomanjkanja dokazov. Včeraj pa je tat (bil je to on zares) skesan prišel k Mrviču, mu vrnil 40 od 90 vkradenih kron. Drugo da je že potrošil oziroma dal nekemu shraniti. Na ovadbo je bil sedaj zopet aretiran.

Spopad med pomorščaki. — 26-letni kurjač Peter Rončević, iz Splita, je bil pred sinočnjem aretiran, ker je v sporu ranil z nožem v hrbet mornarja Gustava Hinz, vkranega na nemški ladiji „Roma“.

Dvoboj z revolverji na javni ulici. 18-letni kotlar Just Godina, stan. v ul. Rigutti in 30-letni kmet Jernej Kodelja iz Komena sta se sinoči okoli 7. ure v ulici Rigutti sprla zaradi nekega dolga. Ta spor je končal s tem, da sta začela z revolverji streljati eden na drugega. Godino je ranila krogla spredaj na vratu, Kodelji sta pa prodrli krogli obe roki. Godina se je podal v bolnišnico, Kodelji so pa obvezali roki na zdravniški postaji, a je potem izginil, ker se boji, da ga aretirajo.

Poslano*)

Povodom Velikega jesenskega varieteta, ki se priredi meni v korist dne 8. septembra v Barkovljah, so se našli ljudje, ki na neverjeten način hujskajo proti meni. Kljub temu se zabava brezpogojno vrši. Primoram pa sem sedaj javno obraniti se na tej prireditvi. Zato prosim v prvi vrsti vse hujskace, da se je vdeleže, in če se najde potem ena edina oseba, ki me bo mogla obsoditi, naj ide ves event. dobiček v prid naši šolski družbi. Hvaležen pa sem omenjenim hujskacem vseeno; zakaj z njihovo pomočjo je postala vsa stvar neverjetno zanimiva. — Udani

FORTUNAT MIKULETIČ.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon veleva.

MIRODILNICA CILLIA

se je preselila v

Via delle Poste št. 6

t. j. v isto ulico, kjer je bila do sedaj, samo za nekoliko korakov naprej na nasprotni strani.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** **Na obroke!**
TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst
Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturne blaga
ter moške in ženske suknje. 107
UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. **Cene brez konkurence.**

Mnenje gosp. dra. G. Bonfioli

Pomaralo

G. J. SERRAVALLO

Trst.

V svoji tridesetletni zdravniški praksi sem dovolj poskušal Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO**, ki je dobro služilo v slučajih malokrvnosti, kloroze, pri dispeptičnih in pri osebah, ošibljenih po dolgih boleznih.

POMAROLO, 5. marca 1910.

Dr. G. BONFIOLI.

Zdravljenje : krvi

Čaj „Tisodori cvet“ (Milleflori)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti anemiji, slabosti, črni peči v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se doblja v odlični lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) — Telefon 377
Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franko, ako se doplača Kron 1 10

Pečar & Saksida

„tovarna glasovirjev“

v Trstu, ulica della Fornace št. 8.

Prodaja kakor tudi popravlja vsakovrstne instrumente, pianine, harmonije, orkestrijone itd.
Uglaševanje izvrstno in točno po nizkih cenah.

G. De Vecchi & S. Skerl

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga ovsa

klaje in otrobov.

SEN0 prve vrste po 8 K. Oves Ben po 20 K. Slama po 9 K. Koruzna slama po 12 K. Rastlinska žita po 20. Otrobi „V“ po 14 K. — Prodaja na drobno in debelo. Cene po dogovoru.

Naročbe za OGLASE

treba naslovljati na Inzeratni oddelek »Edinosti« poštini predal

564

Gnjati iz Prage in S. Daniele

Zajamčeno domače maslo.

Tu- in inozemsko blago prve vrste. — Najfinjša desertna vina in likerji v delikatesni trgovini

FRANJO ANTONICH

v Trstu, ulica Miramare št. 9. — Telefon št. 16-17.

CENE NIZKE.

POSTREŽBA FRANKO NA DOM.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALLCANTON - TRST

Pod najugodnejšimi pogoji

VZAMEM V NAJEM

loterijske liste, drž. rente in zajemne liste drugih bank s povračilom v mesečnih obrokih ali naenkrat.

IGNAC NEUMANN, menjalnica

Ustanovljena 1858. Trst, ulica Ponterosso 4. Ustanovljena 1858.

Poskušen samomor radi nesrečne ljubezni. Alice Božič, stara 29 let, iz Dalmacije, stanujoča v ulici Barriera vecchia šte. 15, si je včeraj popoldne nad restavracijo v Bošketo sprožila kroglo iz revolverja v prsi. Na pomoč pozvani zdravnik rešilne postaje jo je dal odpeljati v bolnišnico. Božičeva je iz ugledne rodbine in je izvršila obupen čin radi nesrečne ljubezni. — Njeno stanje je precej opasno.

Koledar in vreme. — Danes: Lavrencij Justin. škof. — Jutri: Hiacint muč. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 29° Cels. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Smetertja oblačno. Temperatura malo spremenjena Lokalni vetrovi.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škedenju

Spriredi v nedeljo dne 10. t. m. svoj prvi nastop s sledečim sporedom: 1) ob 3.30 zbirališče pri Škofiji, 2) ob 4. sprejeto, 3) ob 4.30 javna telovadba, a) proste vaje moškega naračaja s štiti, b) ženskega oddelka z vreteni, c) članstva, d) orodna telovadba z enkratno menjavo, e) skupine, 4) prosta zabava in ples. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo telovadnega orodja pričakujemo mnogoštevilne udeležbe. Na zdar!

Pevsko društvo „Trst“. — Danes ob 8.30 uri zvečer pevska vaja. Z ozirom na bližnji nastop prosimo polnoštevilne udeležbe. Po pevski vaji odborova seja.

Dramatično društvo v Trstu. Jutri, dne 6. t. m. ob 8 uri zvečer redna odborova seja. Predsednik.

Trgovski pomočniki so vabljeni danes 5. t. m. ob 8.30 zvečer na zelo važen sestanek, v ul. S. Franciška 2.

Žveza Jugoslovanskih Železničarjev vabi vse odbornike osrednjega upravnega odbora in vse zaupnike k izredni odborovi seji, ki se vrši danes, v torek, dne 5. t. m., ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Vhod iz ulice Carducci šte. 12. — Ker je stvar zelo važna, prosimo točne in polnoštevilne udeležbe.

Osrednji upravni odbor.

Nar. del. organizacija.

Konsumna zadruga. Danes, 5. t. m. ob 8. uri zvečer važna redna seja združnega odseka in sicer v „Konsumnem društvu“ pri Sv. Jakobu. Predsednik.

Izlet v Divačo. — Naprošeni so vsi aupniki, posebno pa odborniki skupin NDO., da se udeležijo nocojšnjega (torek) ob 8. uri zvečer na posvetovanje radi izleta v Divačo v prostorih podružnj. „Nar. del. org.“ pri Sv. Jakobu.

Gospodarstvo.

Delnice Jadranske banke na praški borzi. C. kr. finančno ministerstvo dovolilo je z odlokom z dne 12. avgusta t. l. šte. 58845 kotiranje delnic Jadranske banke na praški borzi. — V četrtek, dne 7. t. m. bo sledila prva dotična kota v uradnem kurzem listu imenovane borze. Delnice Jadranske banke bodo toraj od tega dneva notirane na vseh avstrijskih borzah (v Trstu, na Dunaju in v Pragi).

Razne vesti.

Vojvodinja Margareta Bourbonska je tudi ena izmed onih žensk iz najvišjih krogov, ki so okusile vse sladkosti in bridkosti navadnega človeškega življenja. Vojvodinja je hči španskega pretendenta don Carlosa. Zagledala se je v nekega bikoborca in je pobegnila žnjim v Južno Ameriko. Torecador pa se je udal pičaji in je pognal po grlu kmalu vse premoženje. Vojvodinja je bila torej prisiljena sama skrbeti za vsakdanji kruh. Postala je artistinja in je v zadnjem času nastopala v nekem cirkusu v Buenos Airesu. Tu se ji je izneveril celo njen ljubimec. Vojvodinja je pretregala vse občevarje žnjim, prodala vse svoje dragocenosti in sklenila odpotovati v Evropo. Na poslovnem večeru, ki so ga vojvodinji priredili njeni znanci, se je njen bivši ljubimec opil tako pošteno, da je padel z vlaka, s katerim se je vozila vsa družba, in ga je vlak povozil. Vojvodinja Margareta se je

v Rio de Janeiro vkrcala na ladjo in se odpeljala v Evropo. Nastaniti se namerava v Avstriji.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inšer. oddelku.

Dobra rodbina v Gorici želi 2 dečka ali dečice na hrano in stanovanje. Iz prijaznosti pojasnila daje gosp. R. Sigi c. kr. davkar v Gorici Via Matiolli. 1507

Gospod Ivan Lenaršič, stanujoč Via Giulia 38 naj mi takoj naznani sedanje bi ališče Jos. Dekleva Gorica. 1508

Cerkveni shod po navadi 8. 9. z Kačičah po domače kačičnica.

Ugodna prilika. Proda se zaradi družinskih razmer v Ljubljani hiša na jeko pr. m. t. n. m. kraj, kjer se nahaja dobro upeljana specijerska trgovina in gostilniška obrt. Pojasnila pri g. Frischman V. Caserma 14 II. v Trstu. 1509

25 letni mladenč, dostojnega vedenja, vešč slovenskega, nemškega in nekaj italijanskega jezika z nekaj šolske izobrazbe, iz ugledne družine, išče primerno službo. Naslov pove inšerati oddelku Edinost pod št. 1486. 1486

Slovanske igralne karte se prodajajo v Trstu v knjigarni J. Gorenjec, ul. Caserma 16. 1472

Konja visokega, dobrega prodam za zmerno ceno. Naslov pove inšerati oddelku Edinost. 1481

Prodajalna jestvin, zaloga oglja in drv se odda v najem. — Cologna in monte 295. Pojasnila daje lastnik istotam. 1491

Hlev za enega konja v bližini ljudskega vrta se išče. Naslov pove inšerati oddelku Edinost. 1401

Na prodaj je mal dvorec in 6-700 klastrov zemljišča. Obrniti se v gostilno Konsumnega društva Rojanu (pri cerkvi). 1497

Soba odda se v Rojanu št. 4. Več pove inšerati oddelku Edinost. 1493

Bogomil Pino

== urar in zlatar ==

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhajov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, ženske verižice, zlate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Zaloga obuvala

in lastna delalnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Filijačka ul. S. Sebastiano 8.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

POZOR!! 50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.

Radi plačilne zastatosti več velikih tvornosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod proizvodno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, usnje rujavu ali črno galonirano, s predniki in močno močnim podplat, zelo elegantna, najnovejša fazona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.

Pošiljatev po povzetju

H. SPINGARN, eksport čevljev

Krakovo št. 240

Sme se zamenjati in se vrne denar.

Danes se je odprla
trgovina železnine, domačih in kuhinjskih predmetov

ARMAND VERAGUTH

ul. Stadion na voglu ul. Pierluigi da Palestrina

z veliko zalogo vseh družinskih potrebščin; veliko skladišče vsakovrstnega rokodelskega blaga.

Izredna in bogata izbira

igrač, kinkalij, galanterij, drobnarij, kuhinjskih potrebščin in sploh predmetov za domačo uporabo

.. v novi trgovini v Trstu ..

ulica Caserma 17 [na voglu Molin piccolo]

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblok

Velika izbira letnih oblok za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.

Telefon št. 251, Rim. II.

= Novo pogrebno podjetje =

Trst, Corso št. 47 (vogal Piazza Carlo Goldoni). — Telefon št. 1402.

Zaloga oprave ulica della Tesa št. 31.

Podjetje je popolnoma preskrbljeno z vso najnovejšo elegantno opremo za vršitev pogrebv vseh razredov. — Vozovi z električno razsvetljavo. — Oprava mrtvaških sob, odrov itd. itd.

po najnovejšem praktičnem sistemu.

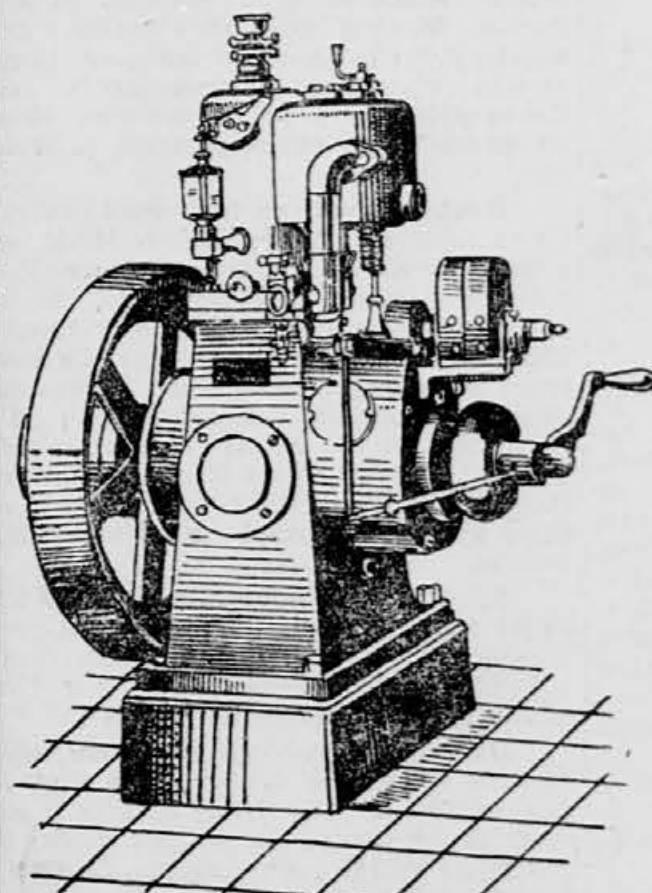
Prodaja vse mrtvaške predmete, vence, za zaračence, birmance in druge slučaje.

Skladišče voščenic sveč prve odlikovane voščarne gosp. J. Kojač-a v Gorici.

Zastopstva s prodajo vseh potrebnih mrtvaških predmetov:

J. MRZEK, **A. JAMŠEK in F. BERNETIČ,** **T. VITEZ,**

Opčina št. 170 tik sežanske ceste. pri glavni cesti pri Orehu (Noghere). Nabrežina, glavni trg pri cerkvi.

Mehanična delavnica

F. Miheučič

& F. Venutti

Via Tiziano Vecellio 4.

— TRST —

Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. — Industrijske instalacije vasko vrste: mline, stiskalnice in čistilnice. — Specijaliteta žag za kamnje, stiskalnice za grodje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje oblik in vzorcev za teste — nipe in biškote. —

Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarskega materiala, mletje kave, drož in drugih tehničnih predmetov. —

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

—————

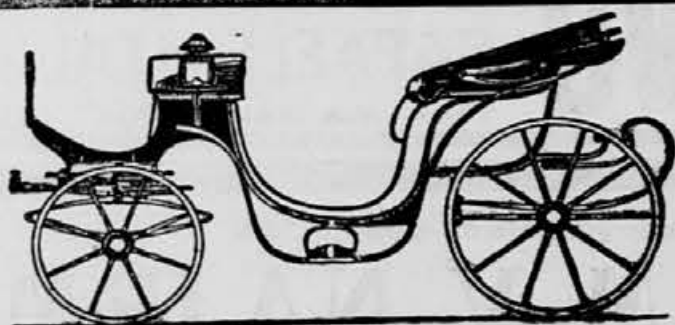
—————

—————

—————

—————

—————

Pismena priznanja visokih oseb so na upogled. Cenike in proračune razpošiljam brezplačno.

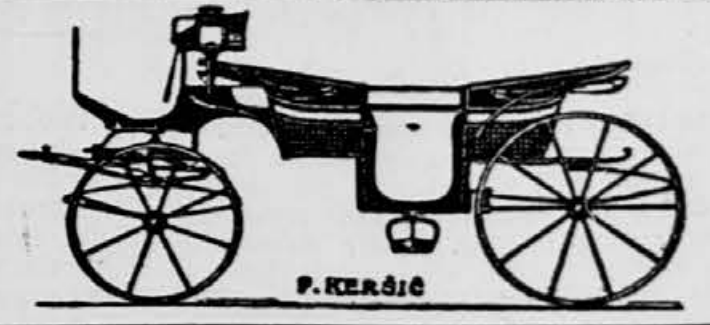
TOVARNA VOZOV PETER KERSIČ

v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana

(Kranjsko)

Dobavitelj vseh poštah voz c. kr. avstr. pošte. — Poštah vozovi patent Kersič št. 43.741 za Ogrsko, št. 31.925 za Avstrijo.

Priporoča svojo bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše, za kar jamčim.

Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA BARRIERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPROTI SLADOLČARNE GATTI)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago izvrstno in cene zmerne.